

Stad in ’t klein, deur et Keuper-drok-draank-schrieversplein

Oosterwoolde het an de oostkaante echt een hiel aorig plein. Et is vlak veur et Gezondheidscentrum, dat aenlik vestigd is in de laeste versie van et veurige gemientehuus. Wie kent et plein feitelik niet. Dat komt ok deur et mone-ment daore. Dat helpt om WO II en de bevrijding te ontholen. D’r bin twee dielen op te lezen uut een gedicht van H.J. Bergveld. Iene van die dielen is hieronder even opneumen. We herdaenken ja bi’jkotten ok dat die ofgrieslike Twiede Wereldoorlog tachtig jaar leden tot een aende kommen is.

TEKST: HENK BLOEMHOFF, M.M.V. TONIE SPIJKMAN VEUR EEN STOK-MENNIG GEGEVENS EN MATERIAOL. OVER ET UUTAENDELIKE STRAOTNAE-MEBESLUUT ZIE DE OOSTSTELLINGWERVER VAN 24-7-1938

Daoromme gaon wi’j ok van ’t jaor weer ’n stille omgaank holen. En gaon w’ uut eerbied en uut daank de hanen effen volen... Dan doen wi’j ’t niet mit haat of wrok, dat moe’n wi’j hiel goed weten! Wi’j holen dit gebruik in zwang opdat wi’j nooit vergeten...

O m et geheugen nog wat op te scharpen. H.J. Bergveld was gemiente-ambtner en ok schriever an et sannetorie in Appelsche, mar ok iene van de vroegere topauteurs in et Stellingwarfs. Hi’j was ok aktief in et verzet, mar wodde oppakt deur de bezetters. Hi’j belaaende via Kaamp Westerbork en via Assen, dat was veur verheur, in et Duutse warkkaamp Wegeleben, oostelik van Halberstadt. An et aende van de oorlog kwam hi’j weer vri’j.

Bergveld zien Stellingwarver schrieveri’je wodde indertied meraokels wardeerd. Veural deur zien slim verzorgde taelgebruuk en beslist ok deur zien humor en kruderighied. Mar as et neudig was kon de penne ok hiel ernstig wezen, zoas in dit geval van de tekst op et monement. Ok kon zien penne slim scharp wodden as et neudig was. Butendat, in Bergveld zien wark klinkt hiel vule deur van de Stellingwarver aord en van de oolde gewoonten.

Vier woorden

Op ’e hoeke van de Rijweg en ’t Oost, an dat plein aenlik, is kotleden een mooi ni’j woongebouw kommen. Mit mooie gevels en vier mooie woorden d’r op, mit letters zuver in goold, zo liekt et de veurbijgangers wel toe. ‘Keuper’, ‘drok’, ‘draank’ en ‘schrievers’. Mar waar hebben die woorden now mit te maeken? Ooldere inwoners van Oosterwoolde zullen et grootkaans weten, mar aanderen zullen et niet zomar bedaanen of et dreks vienen kunnen. Dat is dan ok de anleiding veur dit kraantestok.

Et gebouw toont op ’e westgevel de woorden *keuper* en *drok*, en op ’e zuudgevel *draank* en *schrievers*. Dat moet as ’t waore ter ere van et plein wezen, en zeker ok van de ooldere en jongere bedrievighied daore. Die kommen deur die woorden weer in de herinering. Mar waar as et dan omme gaot?

Now, et woord *keuper* slat op ’e vroegere keuperslaegeri’je van fa. Bakker. Die ston eerder op et plak van et plein. Et was de

“BERGVELD WAS IENE VAN DE VROEGERE TOPAUTEURS IN ET STELLINGWARFS EN OK AKTIEF IN ET VERZET

oolde veurloper van instelaosiebedrief Bakker van now. Van 1903 of bestaot et bedrief van fa. Bakker, neffens heur eigen webstee. Et voerde de bedriefsanding *Koperslager* en *zinkwerker*, zo vaalt ok te lezen. Bi’j gelegenheid van et 100-jaorig bestaon schreef Tonie Spijkman nog een overzicht van de ontwikkeling van et bedrief in et historisch tidschrift van Oosterwoolde, *De Gaaste* (september 2003). Et is een aorig toeval dat fa. Bakker van now, in oonze tied dus, ok mitdaon het an de bouw en inrichting van et ni’je woonkomplex.

Dan netuurlik ok nog even andacht veur de aandere woorden: *drok* slat op ’e al lange niet meer bestaonde drokkeri’je van H.J. Popping. Die zat in 1938 nog an et begin van de Quadoelenweg, laeter an de Rijweg.

Draank hooft verbaand mit de eerdere, veurnaame horekagelegenheid De Gouden Klok. Die is ofbreuken, hiel spietig. In oonze tied is daor een woonflat. Links daore was tot kotleden snackbar Snack 2000. Now is daor Food Master Oosterwolde. Et is d’r mit mooi veurjaorsweer prima buten op et terras zitten, bi’jveurbeeld mit een ijsko... Kiek dan es uut over et plein van now en vergeliek et es mit de foto die hierbi’j ofdrokt is – uut et laest van de zeuventiger jaoren.

Hotel De Gouden Klok (1955). BRON: GEMIENTE-ARCHIEF

Et ni’je woongebouw mit de woorden Keuper, Drok, Draank en Schrievers an et plein. Et is ok wel bekend as ‘Rode Plein’. FOTO: RENS HOOYENGA

En dan as laeste: *schrievers* slat op ’e ambteners van et eerdere gemientehuus. Die hietten vroeger dus *schrievers*, en ok wel *klarken*. De firma Ramkema zit now in et veurstee, ooldste pat van et oolde gemientehuus.

Hoe?

Hoe kunnen de bouwers van et ni’je woongebouw aenlik op die mooie woorden kommen? Dat is niet zo lastig om uut te vienen. Ze kommen uut een bekend Stellingwarfs gedicht. Lees mar, et staot in kader bi’j dit artikeltien. Et stamt uut 1938, en et wodde schreven naor anleiding van diskussie over veurstellen veur straotnaemen in Oosterwoolde.

Et plein wodde doe nog niet echt veurzien van die mooie naeme *Keuper-drok-draank-schrieversplein* in et gedicht. ‘Officieel’ gebeurde dat pas in de Ooldejaorsnaacht van 1971 op 1972. Et plein wodde doe as et waore deupt tot *Keuper-drok-draank-schrieversplein*. Dat gebeurde deur de ooldejaorsploeg De Jaorkneupers. De naeme kwam in mooie witte letters op een speciaal anvoerde zwartstien te staon. Al bin die letters deur de jaoren henne aorig votsleten, de mooie dikke stien gelokkig niet, en de naeme is d’r ok nog wel een hiel klein betien op weeromme te vienen. ’t Is wel haost tied veur een likkien varve op ’e letters, zo’j zo zeggen...

De deup van et plein wodde mit opfleurd deur leden van et Stellingwarver radioprogramme ‘Op ’e Schostienmaantel’. Rechts veur: veurzitter Hans Gorter van de ooldejaorploeg.

FOTO: ARCHIEF MARTIN VAN NIEUWENHOVEN

Et plein in et laest van de jaoren zeuventig. Dan al mit de stien plus opschrift Keuper-drok-draank-schrieversplein. BRON: GEMIENTE-ARCHIEF

Een goeie naeme is alles weerd

Et is mi’j zuver liekevule
As ik now hiete Haans of Jan.
Wat naeme of wat vān ik drege,
Et komt d’r mi’j gien steek op an!
Mar kom mi’j niet an oonze straoten!
Dat komt mi’j krek! Dat stikt mi’j nauw!
As die inienend omdeupt wodden,
Dan komt oons hiele dōrp in ’t touw!
Wat veur mienheer woont now an “’t Lege”,
An „Mattenskaamp” of „Bottergat”!
„Jan Arends Hof”, dat is kleinerend!
En „Geitewal” is vuus te plat!
Wi’j willen knappe, ni’je naemen,
Niet alledaegs, mar wat appāt!
En as ze mi’j om raad vraogd hadden,
Dan wus ik wel een stok of wat.
Zo as de „Bruuk-meer-botter-straote”
En et „Prinsesse-bonen-pad”!
En dan de „Hoge-mieters-laene”!
Want Oosterwoolde is gien gat!
Dan nog et „Hooit- en Kekke-streken”.
En ’t „Keuper-drok-draank-schrieversplein”!
Zo kregen wi’j een knap stel naemen,
En ’t wodde krek een stad in ’t klein!

H.J. Bergveld (ooldst publiceerde versie in De Oost-Stellingwarver van 1938)